

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

3 päivänä maaliskuuta 2016*

Jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Sosiaaliturva — Asetus (ETY) N:o 1408/71 — 46 b artikla — Asetus (EY) N:o 883/2004 — 54 artikla — Vanhuuseläkkeet — Pällekkäisyyden estävät säännöt — Henkilöt, joilla on oikeus vanhuuseläkkeeseen kansallisessa eläkejärjestelmässä ja virkamieseläkkeeseen toisen jäsenvaltion eläkejärjestelmässä — Vanhuuseläkkeen määrän pienentäminen

Asiassa C-12/14,

jossa on kyse SEUT 258 artiklaan perustuvasta jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 10.1.2014,

Euroopan komissio, asiamiehinään K. Mifsud-Bonnici ja D. Martin, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaa

Maltan tasavalta, asiamiehinään A. Buhagiar ja P. Grech,

vastaajana,

jota tukevat

Itävallan tasavalta, asiamiehinään C. Pesendorfer ja G. Hesse, ja

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, asiamiehinään J. Beeko, S. Behzadi-Spencer ja V. Kaye, avustajanaan T. de la Mare, QC,

väliintulijoina,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: kolmannen jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen, joka hoitaa neljännen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit J. Malenovský, M. Safjan, A. Prechal (esittelevä tuomari) ja K. Jürimäe,

julkisasiamies: Y. Bot,

kirjaaja: hallintovirkamies V. Giacobbo-Peyronnel,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 16.7.2015 pidetyssä istunnossa esitetyn,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

kuultuaan julkisasiamiehen 12.11.2015 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Euroopan komissio vaatii kanteellaan unionin tuomioistuinta toteamaan, että Maltan tasavalta ei ole noudattanut yhtäältä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97 (EYVL 1997, L 28, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 17.6.2008 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 592/2008 (EUVL L 177, s. 1; jäljempänä asetus N:o 1408/71), 46 b artiklan ja toisaalta sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 (EUVL L 166, s.1), sellaisena kuin se on muutettuna 22.5.2012 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 465/2012 (EUVL L 149, s. 4; jäljempänä asetus N:o 883/2004), 54 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se vähentää maltalaisista vanhuuseläkkeistä toisen jäsenvaltion julkishallinnon eläkkeen määrän.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Asetus N:o 1408/71

- 2 Asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan, jonka otsikkona on ”Määritelmät”, j alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa

– –

- j) ’lainsäädännöllä’ tarkoitetaan jokaisen jäsenvaltion osalta lakeja, asetuksia ja muita määräyksiä sekä kaikkia muita täytäntöönpanotoimenpiteitä, nykyisiä tai tulevia, jotka liittyvät 4 artiklan [1 kohdassa] tarkoitettuihin sosiaaliturvan aloihin tai järjestelmiin – –.

– –”

- 3 Tämän asetuksen 4 artiklan, jonka otsikkona on ”Asiallinen ulottuvuus”, 1 kohdan c alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä asetusta sovelletaan kaikkeen lainsäädäntöön, joka koskee seuraavia sosiaaliturvan aloja:

– –

- c) vanhuusetuuksia;

– –”

- 4 Saman asetuksen 5 artiklassa jäsenvaltiot veloitetaan antamaan sen soveltamisalaa koskevat julistukset. Artiklan sanamuoto on seuraava:

”Jäsenvaltioiden on täsmennettävä 4 artiklan [1 kohdassa] tarkoitettu lainsäädäntö ja järjestelmät – – julistuksilla, jotka annetaan tiedoksi ja julkaistaan 97 artiklan mukaisesti.”

- 5 Kyseisen asetuksen 46 b artiklassa, jonka otsikkona on ”Eryityssäännöksiä, joita sovelletaan samanlaisten etuuksien ollessa päällekkäisiä kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltion lainsäädännön säännöksiä, jotka koskevat etuuksien pienentämistä, keskeyttämistä tai peruuttamista, ei sovelleta etuuteen, [joka] on laskettu 46 artiklan 2 kohdan säännösten mukaisesti.

2. Jäsenvaltion lainsäädännön säännöksiä, jotka koskevat etuuksien pienentämistä, keskeyttämistä tai peruuttamista, sovelletaan 46 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohdan säännösten mukaisesti laskettuun etuuteen ainoastaan, jos kysymyksessä oleva etuus on:

- a) joko etuus, jota tarkoitetaan liitteessä IV olevassa D osassa ja jonka määrä on riippumaton täyttyneiden vakuutus- tai asumiskausien kestosta;

tai

- b) etuus, jonka määrä lasketaan täyttyneeksi katsotun riskin toteutumispäivän ja myöhemmän päivän välisen laskennallisen kauden perusteella. Viimeksi mainitussa tapauksessa sanottuja säännöksiä sovelletaan tällaisen etuuden ollessa päällekkäinen:

- i) joko samanlaisen etuuden kanssa, paitsi jos kahden tai useamman jäsenvaltion välillä on tehty sopimus, jonka tarkoituksena on estää saman laskennallisen kauden huomioon ottaminen kahdesti tai useammin;

- ii) tai a alakohdassa tarkoitettua etuuden kanssa.

Etuudet, joita tarkoitetaan a ja b alakohdassa, luetellaan liitteessä IV olevassa D osassa.”

- 6 Asetuksen N:o 1408/71 97 artiklassa, jonka otsikkona on ”Tiedoksi antaminen tiettyjen määräysten mukaisesti”, säädetään seuraavaa:

”1. Edellä – – 5 artiklassa – – tarkoitettut tiedoksiannot osoitetaan [Euroopan unionin] neuvoston puheenjohtajalle. Niissä on mainittava kysymyksessä olevien lakien tai järjestelmien voimaantulopäivä – –

2. Edellä 1 kohdan määräysten mukaisesti vastaanotetut tiedoksiannot julkaistaan Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.”

Asetus N:o 883/2004

- 7 Asetus N:o 1408/71 korvattiin asetuksella N:o 883/2004, joka viimeksi mainitun asetuksen 91 artiklan ja asetuksen N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä 16.9.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 987/2009 (EUVL L 284, s. 1) 97 artiklan mukaisesti tuli voimaan 1.5.2010, mistä lukien asetus N:o 1408/71 kumottiin.

- 8 Asetuksen N:o 883/2004 1 artiklassa määritellään ilmaisu ”lainsäädäntö” seuraavasti:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

--

- l) ’lainsäädännöllä’ kunkin jäsenvaltion osalta lakeja, asetuksia, määräyksiä sekä muita täytäntöönpanotoimenpiteitä, jotka liittyvät 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin sosiaaliturvan aloihin.

--”

- 9 Tämän asetuksen 3 artiklan, jonka otsikkona on ”Asiallinen soveltamisala”, 1 kohdan d alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä asetusta sovelletaan seuraavia sosiaaliturvan aloja koskevaan lainsäädäntöön:

--

- d) vanhuusetuudet;

--”

- 10 Kyseisen asetuksen 9 artiklan, jonka otsikkona on ”Jäsenvaltioiden ilmoitukset tämän asetuksen soveltamisalasta”, sanamuoto on seuraava:

”1. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava -- komissiolle kirjallisesti -- 3 artiklassa tarkoitetuista lainsäädännöistä ja järjestelmistä --. Ilmoituksissa on annettava päivämäärä, josta lähtien tätä asetusta sovelletaan jäsenvaltioiden ilmoituksissa mainittuihin järjestelmiin.

2. Nämä ilmoitukset on toimitettava -- komissiolle vuosittain, ja ne julkistetaan tarvittavilta osin.”

- 11 Saman asetuksen 54 artiklassa, jonka otsikkona on ”Samanlaisten etuuksien päällekkäisyys”, säädetään seuraavaa:

”1. Jos kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön nojalla maksettavat samanlaiset etuudet ovat päällekkäisiä, jäsenvaltion lainsäädännön päällekkäisyyksiä estäviä sääntöjä ei sovelleta pro rata -etuuteen.

2. Päällekkäisyyttä estäviä sääntöjä sovelletaan itsenäiseen etuuteen vain, jos kyseessä on

- a) etuus, jonka määrä ei riipu vakuutus- tai asumiskausien pituudesta;

tai

- b) etuus, jonka määrä määritetään sen laskennallisen kauden perusteella, joka katsotaan täytyneeksi sen päivämäärän, jona riski toteutui, ja myöhemmän päivämäärän välillä, jos tämä etuus on päällekkäinen:

- i) samantyyppisen etuuden kanssa, paitsi jos kahden tai useamman jäsenvaltion välillä on tehty sopimus, jonka tarkoituksena on estää saman laskennallisen kauden huomioon ottaminen useammin kuin kerran, tai

- ii) edellä a alakohdassa tarkoitettujen etuuden kanssa.

Edellä a ja b alakohdassa tarkoitetut etuudet ja sopimukset luetellaan liitteessä IX.”

Direktiivi 98/49/EY

- 12 Yhteisön alueella liikkuvien palkattujen työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien lisäeläkeoikeuksien suojaamisesta 29.6.1998 annetun neuvoston direktiivin 98/49/EY (EYVL L 209, s. 46) 1 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Tällä direktiivillä on tarkoitus turvata lisäeläkejärjestelmiin kuuluvien jäsenvaltiosta toiseen siirtyvien henkilöiden oikeudet ja tällä tavoin edistää palkattujen työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien vapaata liikkuvuutta Euroopan yhteisössä rajoittavien esteiden poistamista. Tämä turvaaminen koskee sekä vapaaehtoisten että pakollisten lisäeläkejärjestelmien mukaisia eläkeoikeuksia lukuun ottamatta niitä järjestelmiä, jotka kuuluvat asetuksen – N:o 1408/71 soveltamisalaan.”

Kansallinen lainsäädäntö

Maltan oikeus

- 13 Maltan sosiaaliturvalain (Maltese Social Security Act) 56 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Kun henkilöllä on oikeus vanhuuseläkkeeseen, jota ei ole kokonaan maksettu kertasummana, tämän lain 53–55 §:n säännösten mukaisesti saatu eläke vähennetään tämän vanhuuseläkkeen määrästä.”

Yhdistyneen kuningaskunnan oikeus

- 14 Yhdistyneessä kuningaskunnassa on voimassa kolme käsiteltävässä asiassa sovellettavaa eläkejärjestelmää eli kansallinen terveydenhoitoalan eläkejärjestelmä (National Health Service Pension Scheme), julkishallinnon pääasiallinen eläkejärjestelmä (Principal Civil Service Pension Scheme) ja asevoimien vuoden 1975 eläkejärjestelmä (Armed Forces Pension Scheme 1975), joista viimeisin koskee kuninkaallisten ilmavoimien henkilöstöä (Royal Air Force), joka on astunut palvelukseen ennen 6.4.2005 (jäljempänä yhteisesti kyseessä olevat eläkejärjestelmät). Julkishallinnon pääasiallinen eläkejärjestelmä ja kansallinen terveydenhuoltoalan eläkejärjestelmä hyväksyttiin vuoden 1972 eläkkeitä koskevan (Superannuation Act 1972) lain nojalla. Asevoimien vuoden 1975 eläkejärjestelmään kuuluvan kuninkaallisten ilmavoimien henkilöstöön sovellettavan eläkejärjestelmän säännökset hyväksyttiin vuoden 1917 ilmavoimien (perustamista) koskevassa laissa (Air Force (Constitution) Act 1917) annetun toimivallan perusteella.

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

- 15 Maltan kansalaisten esitettyä Euroopan parlamentille kolme vetoamista, joissa he valittivat siitä, että heidän kyseessä olevista eläkejärjestelmistä saamansa eläkkeen määrä oli vähennetty Maltan sosiaaliturvalain 56 §:n nojalla Maltan lakisäateisen vanhuuseläkkeen määrästä, komissio antoi 25.11.2010 päivätyllä kirjeellä Maltan tasavallalle virallisen huomautuksen, jossa se kiinnitti tämän jäsenvaltion huomiota tämän kansallisen säännöksen mahdolliseen ristiriitaan asetuksen N:o 1408/71 46 b artiklan ja asetuksen N:o 883/2004 54 artiklan kanssa.
- 16 Maltan tasavalta vastasi tähän viralliseen huomautukseen 27.1.2011 ja 28.12.2011 päivätyillä kirjeillä.
- 17 Komissio osoitti Maltan tasavallalle 28.2.2012 perustellun lausunnon, jossa se toisti kantansa ja kehotti kyseistä jäsenvaltiota noudattamaan perusteltua lausuntoa kahden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta. Maltan tasavalta ilmoitti 25.7.2012 päivätyllä kirjeellä pysyttävänsä kantansa.

- 18 Komissio päätti nostaa käsiteltävänä olevan kanteen, koska se ei ollut tyytyväinen Maltan tasavallan antamaan vastaukseen.
- 19 Unionin tuomioistuimen presidentin 4.8.2014 tekemillä päätöksillä Itävallan tasavalta ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta hyväksyttiin väliintulijoiksi tukemaan Maltan tasavallan vaatimuksia.

Kanne

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

- 20 Maltan tasavalta väittää, ettei kannetta voida ottaa tutkittavaksi, koska se olisi pitänyt nostaa Maltan tasavallan sijasta Yhdistynyttä kuningaskuntaa vastaan.
- 21 Maltan tasavalta väittää, ettei kyseisiä eläkejärjestelmiä mainita Yhdistyneen kuningaskunnan asetuksen N:o 1408/71 5 artiklan ja asetuksen N:o 883/2004 9 artiklan 1 kohdan nojalla tekemissä ilmoituksissa, koska Yhdistyneen kuningaskunnan mielestä nämä eläkkeet eivät kuulu näiden asetusten asialliseen soveltamisalaan. Maltan tasavallan mukaan, mikäli komissio vastustaa jäsenvaltion tekemää ilmoitusta siitä, mitkä etuudet kuuluvat sosiaaliturvaa koskevan asetuksen soveltamisalaan, komission on jatkettava asian tutkimista suoraan kyseisen jäsenvaltion kanssa. Kyseessä olevassa asiassa ainoa jäsenvaltio, joka kykenee antamaan lausunnon ja esittämään näyttöä asiassa on Yhdistynyt kuningaskunta. Maltan tasavaltaa vastaan nostettu kanne loukkaa täten oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.
- 22 Yhdistynyt kuningaskunta, joka tukee Maltan tasavaltaa tämän perustelujen osalta, väittää, että komissio syyllistyy harkintavallan väärinkäyttöön, kun se hyödyntää SEUT 258 artiklassa määrättyä menettelyä moittiakseen toisen jäsenvaltion toimenpiteitä. Yhdistyneen kuningaskunnan mukaan jäsenvaltiolla, joka on tämän toimenpiteen kohteena, ei ole rikkomismenettelyn tarjoamaa suojaa, ja vaikka se esiintyy väliintulijana, sillä on siinä ominaisuudessa vain rajoitetummat menettelylliset oikeudet.
- 23 Komissio vaatii, että Maltan tasavallan ja Yhdistyneen kuningaskunnan esittämä väite siitä, että asia on jätettävä tutkittavaksi ottamatta, hylätään.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 24 Unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä seuraa, että komission tehtävänä on katsoessaan, ettei jäsenvaltio ole noudattanut velvoitteitaan, arvioida sen tarkoituksenmukaisuutta, että tätä jäsenvaltiota vastaan ryhdytään toimenpiteisiin, määrittää ne säännökset, joita jäsenvaltio on rikkonut, ja valita ajankohta, jolloin se aloittaa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn kyseistä jäsenvaltiota vastaan, eikä tämän valinnan ratkaisevilla näkökohdilla ole vaikutusta kanteen tutkittavaksi ottamiseen (tuomio komissio v. Puola, C-311/09, EU:C:2010:257, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 25 Kun otetaan huomioon tämä harkintavalta, arvioinnissa merkitystä ei ole sillä, ettei toista jäsenvaltiota vastaan ole nostettu jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa kannetta. Käsiteltävänä olevan kanteen tutkittavaksi ottamista ei siten voi kyseenalaistaa sillä perusteella, ettei komissio ole nostanut jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa kannetta Yhdistynyttä kuningaskuntaa vastaan.

- 26 Väitettyä harkintavallan väärinkäyttöä koskevan oikeudellisen perusteen osalta on riittävää huomauttaa, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komission ei tarvitse näyttää toteen oikeussuojan tarvetta eikä ilmoittaa syitä, joiden perusteella se nosti jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen. Kun tässä asiassa kanteen kohde, sellaisena kuin se ilmenee kannekirjelmästä, vastaa riidan kohdetta, sellaisena kuin se on määritelty virallisessa huomautuksessa ja perustellussa lausunnossa, ei voida pätevästi väittää, että komissio oli käyttänyt harkintavaltaansa väärin (ks. vastaavasti tuomio komissio v. Espanja, C-562/07, EU:C:2009:614, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 27 Kuten julkiasiamies on ratkaisuehdotuksensa 40 kohdassa esittänyt, jäsenvaltiota vastaan nostetun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen tutkittavaksi ottamista koskevia edellytyksiä ei myöskään voida kyseenalaistaa sillä perusteella, että unionin tuomioistuin tämän kanteen yhteydessä joutuisi täsmentämään toisen jäsenvaltion järjestelmän luokittelua unionin oikeuden valossa. Tällainen täsmentäminen ei myöskään ole luonteeltaan sellaista, että se johtaisi jälkimmäisen jäsenvaltion, joka on väliintulijana asian käsittelyssä, menettelyllisten oikeuksien loukkaamiseen.
- 28 Edellä esitetyn perusteella nyt käsiteltävä kanne otetaan tutkittavaksi.

Asiakysymys

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

- 29 Komissio väittää kanteessaan ensinnäkin, että kyseessä olevat eläkejärjestelmät kuuluvat asetusten N:o 1408/71 ja N:o 883/2004 soveltamisalaan.
- 30 Tämän toimielimen mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan julkishallinnon eläkejärjestelmissä säädetään yhtäältä asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja asetuksen N:o 883/2004 3 artiklan 1 kohdan d alakohdan tarkoittamista vanhuusetuuksista ja toisaalta ne perustuvat asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan j alakohdan ensimmäisessä alakohdassa ja asetuksen N:o 883/2004 1 artiklan l alakohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuun ”lainsäädäntöön”.
- 31 Toiseksi komissio väittää, että asetuksen N:o 1408/71 46 b artikla ja asetuksen N:o 883/2004 54 artikla ovat esteenä Maltan sosiaaliturvalain 56 §:n kaltaiselle kansallisen oikeuden säännökselle, siltä osin kuin sen mukaan Maltan lainsäädännön mukaan maksettavasta vanhuuseläkkeen määrästä vähennetään Yhdistyneestä kuningaskunnasta saadun julkishallinnon eläkkeen määrä.
- 32 Vastinekirjelmässään Maltan tasavalta, jota Itävallan tasavalta ja Yhdistynyt kuningaskunta tämän seikan osalta tukevat, väittää erityisesti, että sitä velvoittaa se, ettei Yhdistyneen kuningaskunnan eläkejärjestelmiä mainita Yhdistyneen kuningaskunnan asetuksen N:o 1408/71 5 artiklan ja asetuksen N:o 883/2004 9 artiklan nojalla tekemissä ilmoituksissa. Jäsenvaltioiden ei voida katsoa olevan velvollisia itsenäisesti arvioimaan muiden jäsenvaltioiden myöntämiä etuuksia, koska ne joutuisivat laiminlyömään näiden jäsenvaltioiden tekemien, näitä säännöksiä koskevien ilmoitusten sisällön. Tällainen vaatimus loukkaisi asianomaisen jäsenvaltion tekemien ilmoitusten oikeudellista arvoa ja asemaa, vaarantaisi koko näillä asetuksilla käyttöön otetun sosiaaliturvaa koskevan yhteensovittamisjärjestelmän ja aiheuttaisi käytännöllisiä ja hallinnollisia vaikeuksia.
- 33 Maltan tasavalta, jota Yhdistynyt kuningaskunta tämän seikan osalta tukee, väittää myös, että Yhdistyneen kuningaskunnan julkishallinnon eläkejärjestelmiä on pidettävä lisäeläkejärjestelminä, jotka kuuluvat direktiivin 98/49 soveltamisalaan. Kun jäsenvaltio ei ole tehnyt asetuksen N:o 1408/71 tai asetuksen N:o 883/2004 nojalla ilmoitusta ja kun näyttää siltä, että tämä jäsenvaltio katsoo näiden eläkejärjestelmien kuuluvan direktiivin 98/49 soveltamisalaan, nämä eläkkeet olisi jätettävä asetusten N:o 1408/71 ja N:o 883/2004 soveltamisalan ulkopuolelle.

- 34 Komissio, jonka mukaan direktiiviä 98/49 ei ole sovellettava tässä asiassa, vastaa, ettei Maltan tasavalta voi katsoa sen, ettei Yhdistynyt kuningaskunta ole tehnyt kyseessä olevia eläkejärjestelmiä koskevia ilmoituksia, osoittavan, ettei mainittuja säännöksiä sovellettaisi näihin järjestelmiin. Komission mukaan unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan Maltan tasavallan ei olisi pitänyt arvioida asetusten N:o 1408/71 ja N:o 883/2004 sovellettavuutta Yhdistyneen kuningaskunnan eläkejärjestelmiin sen perusteella, luokitellaanko etuus kansallisessa lainsäädännössä ”sosiaaliturvaetuudeksi” vai ei, vaan etuuden tunnusmerkkien perusteella.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 35 Komissio pyrkii esittämillään väitteillä ensinnäkin toteamaan, että jäsenvaltiot ovat velvollisia tarkastamaan toisen jäsenvaltion lainsäädännön varmistaakseen, että tämä lainsäädäntö, siitä huolimatta, ettei tämä jäsenvaltio ole tehnyt asetuksen N:o 1408/71 5 artiklan tai asetuksen N:o 883/2004 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti tätä lainsäädäntöä koskevaa ilmoitusta, kuuluisi näiden asetusten asialliseen soveltamisalaan, ja mikäli tällainen Maltan tasavallan tekemä tarkastus olisi johtanut päätelmään, että kyseessä olevat eläkejärjestelmät tarjoavat vanhuusetuuksia ja perustuvat lainsäädäntöihin, jotka kuuluvat asetusten N:o 1408/71 ja N:o 883/2004 soveltamisalaan, niin siitä seuraisi, että Maltan sosiaaliturvalain 56 §:n, jossa kielletään kyseessä oleviin eläkejärjestelmiin perustuvien etuuksien päällekkäisyys Maltan lainsäädännön mukaan maksettavan vanhuuseläkkeen kanssa, soveltaminen on ristiriidassa asetuksen N:o 1408/71 46 b artiklan ja asetuksen N:o 883/2004 54 artiklan kanssa.
- 36 Asetuksen N:o 1408/71 5 artiklasta ja asetuksen N:o 883/2004 9 artiklan 1 kohdasta on todettava, että niissä säädetään, että jäsenvaltioiden on ilmoitettava sosiaaliturvaetuuksia koskevat lainsäädännöt ja järjestelmät, jotka kuuluvat näiden asetusten asialliseen soveltamisalaan ja joita näiden jäsenvaltioiden on noudatettava siten, että ne noudattavat samalla SEU 4 artiklan 3 kohdan vaatimuksia.
- 37 SEU 4 artiklan 3 kohdassa ilmaistu vilpittömän yhteistyön periaate velvoittaa jokaisen jäsenvaltion asetuksen N:o 1408/71 5 artiklassa ja asetuksen N:o 883/2004 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ilmoitusten antamista varten tutkimaan huolellisesti omat sosiaaliturvajärjestelmänsä ja tämän tutkimuksen päätteeksi tarvittaessa ilmoittamaan niiden kuulumisesta näiden asetusten soveltamisalaan (ks. analogisesti tuomio FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, 51 kohta ja tuomio Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, 22 kohta). Tästä periaatteesta seuraa myös, että muilla jäsenvaltioilla on oikeus odottaa, että jokainen asianomainen jäsenvaltio noudattaa näitä velvollisuuksia.
- 38 Nämä ilmoitukset luovat myös oletaman siitä, että asetuksen N:o 1408/71 5 artiklan tai asetuksen N:o 883/2004 9 artiklan nojalla ilmoitetut kansalliset lainsäädännöt kuuluvat näiden asetusten asialliseen soveltamisalaan ja sitovat periaatteessa muita jäsenvaltioita. Mikäli jäsenvaltio on sitä vastoin jättänyt tekemättä näiden asetusten mukaisen kansallista lainsäädäntöään koskevan ilmoituksen, muut jäsenvaltiot voivat periaatteessa tehdä siitä sen päätelmän, ettei tämä lainsäädäntö kuulu mainittujen asetusten asialliseen soveltamisalaan.
- 39 Lisäksi on niin, että niin kauan kuin jäsenvaltion tekemiä ilmoituksia ei muuteta tai poisteta, muiden jäsenvaltioiden on otettava ne huomioon. Ilmoituksen tehneen jäsenvaltion tehtävänä on tarkastella uudelleen, oliko ilmoitus perusteltu, ja tarpeen vaatiessa muuttaa sitä, mikäli toinen jäsenvaltio esittää epäilyksiä näiden ilmoitusten paikkansapitävyydestä (ks. vastaavasti tuomio Banks ym., C-178/97, EU:C:2000:169, 43 kohta).
- 40 Tästä päätelmästä ei kuitenkaan seuraa, ettei jäsenvaltiolla olisi mitään mahdollisuutta reagoida, kun se saa haltuunsa tietoja, joiden perusteella herää epäily toisen jäsenvaltion tekemien ilmoitusten paikkansapitävyydestä.

- 41 Ensinnäkin on niin, että mikäli ilmoitus herättää kysymyksiä ja mikäli jäsenvaltiot eivät pääse yhteisymmärrykseen erityisesti lainsäädäntöjen tai järjestelmien luokittelemisesta asetusten N:o 1408/71 ja N:o 883/2004 soveltamisalaan, ne voivat kääntyä asetuksen N:o 1408/71 80 ja 81 artiklassa ja asetuksen N:o 883/2004 71 ja 72 artiklassa tarkoitetun hallintotoimikunnan puoleen. Toiseksi on niin, että mikäli hallintotoimikunta ei onnistu sovittamaan yhteen jäsenvaltioiden näkökantoja asiassa sovellettavasta lainsäädännöstä, sen jäsenvaltion, jolla on epäily toisen jäsenvaltion tekemän ilmoituksen paikkansapitävyydestä, asiana on tarvittaessa kääntyä komission puoleen tai viime kädessä aloittaa SEUT 259 artiklan mukainen menettely, jotta unionin tuomioistuim voi tutkia tällaisen kanteen yhteydessä, mitä lainsäädäntöä on sovellettava (ks. vastaavasti tuomio Banks ym., C-178/97, EU:C:2000:169, 44 kohta).
- 42 Komission esittämien lausumien osalta on syytä lisätä, että toteamus, jonka mukaan jäsenvaltion on otettava huomioon toisen jäsenvaltion tekemä ilmoitus, ei myöskään ole ristiriidassa unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa (ks. erityisesti tuomio Beerens, C-35/77, EU:C:1977:194, 9 kohta ja tuomio Hliddal ja Bornand, C-216/12 ja C-217/12, EU:C:2013:568, 46 kohta), jonka mukaan sen, että jäsenvaltio on sisällyttänyt kansallisen lain tai sääntelyn asetuksen N:o 1408/71 5 artiklan tai asetuksen N:o 883/2004 9 artiklan nojalla antamaansa ilmoitukseen, on katsottava tarkoittavan sitä, että tämän lain perusteella maksettavat etuudet ovat näissä asetuksissa tarkoitettuja sosiaalietuuksia, kun taas se, ettei lakia tai säännöstöä koskevaa ilmoitusta ole annettu, ei sinänsä merkitse sitä, ettei tämä laki tai tämä säännöstö kuuluisi kyseisten asetusten soveltamisalaan.
- 43 Vaikkei jäsenvaltioille ole asetettu yleistä velvollisuutta tarkastaa, kuuluuko toisten jäsenvaltioiden lainsäädäntö asetusten N:o 1408/71 ja N:o 883/2004 asialliseen soveltamisalaan, kansallinen tuomioistuin voi käsitellessään tällaista lakia tai tällaista säännöstöä koskevaa riitaa joutua luokittelemaan käsiteltävänä olevassa asiassa kyseessä olevan järjestelmän ja se voi tarvittaessa esittää unionin tuomioistuimelle asiaa koskevan ennakkoratkaisukysymyksen.
- 44 Kummastakaan kyseessä olevasta artiklasta ei sitä vastoin seuraa, että muut jäsenvaltiot kuin se, joka on ottanut käyttöön lain tai säännösten mutta joka ei ole antanut niitä koskevia ilmoituksia, olisivat velvollisia omasta aloitteestaan itse määrittelemään sen, olisiko tämän lain tai säännösten kuitenkin katsottava kuuluvan kyseisten asetusten asialliseen soveltamisalaan.
- 45 Edellä esitetystä seuraa, että komissio on virheellisesti perustellut nyt esillä olevan jäsenyysoikeuksien noudattamatta jättämistä koskevan kanteen sillä, että jäsenvaltioille olisi yleisesti asetettu velvollisuus tarkastaa, kuuluvatko muiden jäsenvaltioiden lainsäädännöt, siitä huolimatta, etteivät ne ole tehneet asetuksen N:o 1408/71 5 artiklan ja asetuksen N:o 883/2004 9 artiklan 1 kohdan mukaista niitä koskevaa ilmoitusta, kuitenkin kyseisten asetusten asialliseen soveltamisalaan.
- 46 Tämän vuoksi kanne on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

- 47 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Maltaan tasavalta on vaatinut komission velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska komissio on hävinnyt asian, tämä on veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Työjärjestyksen 140 artiklan mukaisesti Itävallan tasavalta ja Yhdistynyt kuningaskunta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) Euroopan komissio veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

- 3) Itävallan tasavalta ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Allekirjoitukset